

**ПРОТОКОЛ БР. 14 КОНВЕНЦИЈЕ О
ЗАШТИТИ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ
СЛОБОДА, КОЈИМ СЕ МЕЊА КОНТРОЛНИ
СИСТЕМ КОНВЕНЦИЈЕ***

UDK 342.7:341.24

** Са енглеског језика превео мр Дејан Јанићијевић*

ПРОТОКОЛ БР. 14 КОНВЕНЦИЈЕ О ЗАШТИТИ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА, КОЈИМ СЕ МЕЊА КОНТРОЛНИ СИСТЕМ КОНВЕНЦИЈЕ

Преамбула

Државе чланице Савета Европе, потписнице овог Протокола Конвенције о заштити људских права и основних слобода, потписане у Риму 4. новембра 1950. године (у даљем тексту "Конвенција"),

Имајући у виду Резолуцију бр. 1 и Декларацију усвојену на Европској министарској конференцији о људским правима, одржаној у Риму 3. и 4. новембра 2000. године;

Имајући у виду Декларације усвојене од стране Комитета министара 8. новембра 2001. године, 7. новембра 2002. године и 15. маја 2003. године, на 109, 111, и 112. седници;

Имајући у виду Мишљење бр. 251 (2004) усвојено од стране Парламентарне скупштине Савета Европе 28. априла 2004. године;

Разматрајући хитну потребу за изменама одређених одредаба конвенције у циљу одржавања и унапређења контролног система на дуже време, углавном у светлу стално растуће оптерећености Европског суда за људска права и Комитета министара Савета Европе;

Разматрајући, посебно, потребу за обезбеђењем услова који би омогућили суду да настави да игра водећу улогу у заштити људских права у Европи,

Постигле су сагласност о следећем:

Члан 1

Став 2 члана 22 Конвенције се брише.

Члан 2

Члан 23 Конвенције се мења тако да гласи:

“Члан 23 – Мандати и разрешење

1. Судије се бирају на период од 9 година. Они не могу бити поново изабрани.
2. Мандат судије истичу када он наврши 70 година живота.
3. Судије остају на дужности док не буду замењени. Међутим, они настављају да раде на предметима које су већ узели у разматрање.
4. Судија се не може разрешити своје функције, осим ако остале судије дво-трећинском већином одлуче да је тај судија престао да испуњава потребне услове.“

Члан 3

Члан 24 Конвенције се брише.

Члан 4

Члан 25 Конвенције постаје члан 24, а његов текст се мења тако да гласи:

“Члан 24 – Секретаријат и известилац

1. Суд има секретаријат, чије се функције и организација одређују Пословником суда.
2. Када суди у инокосном саставу, суду асистирају известиоци који своју функцију обављају под надзором Председника суда. Они чине део секретаријата суда.“

Члан 5

Члан 26 Конвенције постаје члан 25 (“Општа седница суда“) а његов текст се мења на следећи начин:

1. На крају става д зарез се мења знаком тачка-зарез а реч “и“ се брише.
2. На крају става е тачка се мења знаком тачка-зарез.
3. Нови став ф се додаје и гласи:

“ф истиче било који захтев у складу са одредбом става 2 члана 26.“

Члан 6

Члан 27 Конвенције постаје члан 26, а његов текст се мења тако да гласи:

“Члан 26 – Инокосни састав суда, одбори, већа и Велико веће

1. Суд разматра предмете у инокосном саставу, у одборима од три судије, у већима од седам судија и у Великом већу од седамнаест судија. Већа суда успостављају одборе за одређени временски период.
2. На захтев Опште седнице суда, Комитет министара може, једногласном одлуком и за одређени временски период, смањити број судија у већима на пет.
3. Када суди као судија појединац, судија не разматра представку против Високе стране уговорнице са чије је листе тај судија изабран.
4. У састав већа и Великог већа по службеној дужности улази судија са листе заинтересоване Високе стране уговорнице. Уколико таквог судије нема или је он у немогућности да учествује у раду, у својству судије учествује лице које Председник суда изабере са листе коју је унапред поднела та држава чланица.
5. У састав Великог већа такође улазе председник и потпредседници Суда, председници већа и остале судије изабране у складу са пословником Суда. Када се предмет, на основу одредбе члана 43 изнесе пред Велико веће, судије чланови већа које је донело одлуку не могу учествовати у раду Великог већа, изузев председника већа и судије који је изабран са листе заинтересоване Високе стране уговорнице.“

Члан 7

После новог члана 26, нови члан 27 уноси се у Конвенцију и гласи:

1. “Судија појединац може прогласити неприхватљивом или скинути са листе предмета појединачну представку поднету на основу члана 34, ако таква одлука може бити донета без даљег разматрања.
2. Ова одлука је коначна.
3. Ако судија појединац не прогласи представку неприхватљивом или је не скине са листе предмета, тај судија ће је проследити одбору или већу на даље разматрање.

Члан 8

Члан 28 Конвенције мења се тако да гласи:

“Члан 28 – Надлежност одбора

1. У погледу представке поднете на основу члана 34, одбор може једногласном одлуком:
 - а) прогласити представку неприхватљивом или је скинути са листе предмета, када се таква одлука може донети без даљег разматрања; или

б) прогласити представку прихватљивом и у исто време донети пресуду о њеној основаности, ако је основно питање у предмету, које се односи на тумачење или примену Конвенције или њених протокола, већ предмет установљене праксе суда.

2. Одлуке и пресуде донесене у складу са одредбом става 1 су коначне.

3. Ако судија који је изабран са листе заинтересоване Високе стране уговорнице није члан одбора, одбор може, у било ком стадијуму поступка, узимајући у обзир све релевантне чиниоце, укључујући и то да ли је странка оспорила примену процедуре према ставу 1б, позвати тог судију да заузме место једног од чланова одбора.“

Члан 9

Члан 29 Конвенције мења се на следећи начин:

1. Став 1 се мења тако да гласи: “Ако није донета одлука на основу одредаба чланова 27 или 28, нити пресуда на основу одредбе члана 28, веће одлучује о прихватљивости и основаности индивидуалних представки поднетих на основу одредбе члана 34. Одлука о прихватљивости може се донети посебно.“

2. На крају става 2 додаје се нова реченица која гласи: “Одлука о допуштености доноси се посебно, осим ако суд, у изузетним случајевима, одлучи другачије.“

3. Став 3 се брише.

Члан 10

Члан 31 Конвенције мења се на следећи начин:

1. На крају става а реч “и“ се брише.

2. Став 2б постаје став ц, а умеће се нови став б који гласи:

“б одлучује о питањима упућеним суду од стране Комитета Министара у складу са одредбом става 4 члана 46; и“.

Члан 11

Члан 32 Конвенције мења се на следећи начин:

На крају става 1 зарез и број 46 умећу се након броја 34.

Члан 12

Став 3 члана 35 Конвенције мења се тако да гласи:

“3 Суд проглашава неприхватљивом сваку појединачну представку поднету на основу члана 34 ако сматра:

а) да је представка неспојива са одредбама Конвенције или њених протокола, да је очигледно неоснована или да представља злоупотребу права на индивидуалну представку; или

б) да подносилац представке није претрпео значајну повреду, осим ако поштовање људских права у смислу дефинисаном Конвенцијом и њеним протоколима намеће дужност разматрања основаности представке, при чему ни један предмет који није био адекватно размотрен од стране домаћег суда не може бити проглашен неприхватљивим по овом основу.“

Члан 13

Нови став 3 додаје се на крају члана 36 Конвенције и гласи:

“3 У свим предметима у којима одлучује веће или Велико веће Комесар Савета Европе за људска права може подносити писмене коментаре и узети учешће на рочишту.“

Члан 14

Члан 38 Конвенције мења се тако да гласи:

“Члан 38 - Разматрање предмета

Суд разматра предмет заједно са представницима странака и, ако је потребно, предузима истрагу за чије ефикасно спровођење заинтересована Висока страна уговорница обезбеђује сва неопходна средства.“

Члан 15

Члан 39 Конвенције мења се тако да гласи:

“Члан 39 – Пријатељско поравнање

1. У сваком стадијуму поступка Суд се може ставити на располагање странкама које настоје да закључе пријатељско поравнање у погледу предмета спора, које је засновано на поштовању људских права установљених Конвенцијом и њеним протоколима.

2. Поступак који се води на основу одредбе става 1 је тајан.

3. Ако се закључи пријатељско поравнање суд скида предмет са своје листе одлуком која садржи кратак опис чињеница и постигнутог решења.

4. Ова одлука доставља се Комитету министара, који надгледа спровођење одредби пријатељског поравнања садржаних у одлуци.“

Члан 16

Члан 46 Конвенције мења се тако да гласи:

“Члан 46 – Обавезност и извршење пресуда

1. Високе стране уговорнице преузимају обавезу да се повинују коначним пресудама суда донесеним у свим поступцима у којима су учествовале као странке. ✓
2. Коначна пресуда суда доставља се Комитету министара који надгледа њено извршење.
3. Ако Комитет министара сматра да је надзор над извршењем коначне пресуде отежан проблемима који се односе на тумачење пресуде, он може предмет упутити Суду ради решавања питања тумачења. За доношење одлуке о упућивању потребна је двотрећинска већина гласова представника у Комитету.
4. Ако Комитет министара сматра да Висока страна уговорница одбија да се повинује коначној одлуци донесеној у поступку у коме је учествовала као странка, он може, након достављања формалног обавештења тој странци, одлуком усвојеном од стране двотрећинске већине представника у Комитету, упутити Суду питање да ли је та странка повредила своју дужност предвиђену одредбом става 1.
5. Ако Суд установи постојање повреде одредбе става 1, он упућује предмет Комитету министара ради разматрања мера које се имају применити. Ако Суд установи да повреда одредбе става 1 није учињена, он упућује предмет Комитету министара, који окончава разматрање предмета.“

Члан 17

Члан 59 Конвенције мења се на следећи начин:

1. Нови став 2 се умеће се и гласи:
“2 Европска Унија може приступити овој Конвенцији.“
2. Ставови 2, 3 и 4 постају ставови 3, 4 и 5.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 18

1. Овај протокол отворен је за потписивање од стране држава чланица Савета Европе потписница Конвенције, које свој пристанак на обавезивање могу изразити:
 - а) потписом без резерви које се односе на ратификацију, прихватање или одобрење; или
 - б) потписом условљеним ратификацијом, прихватањем или одобрењем, коме би уследили ратификација, прихватање или одобрење.

2. Инструменти ратификације, прихватања или одобрења депонују се код Генералног Секретара Савета Европе.

Члан 19

Протокол ступа на снагу првог дана месеца који следи истеку рока од три месеца после датума када су све стране Конвенције изразиле свој пристанак на обавезивање Протоколом, у складу са одредбама члана 18.

Члан 20

1. Од дана ступања на снагу овог Протокола, његове одредбе ће се примењивати на све представке по којима су поступци пред судом у току, као и на све пресуде чије је извршење под надзором Комитета министара.

2. Нови критеријум прихватљивости, уведен одредбом члана 12 овог Протокола у члан 35 став 3б Конвенције, неће се примењивати на представке проглашене неприхватљивим пре ступања Протокола на снагу. У прве две године од ступања Протокола на снагу, нови критеријум прихватљивости може бити примењиван само од стране већа и Великог већа Суда.

Члан 21

Мандати судија који служе свој први мандат у време ступања Протокола на снагу биће продужени *inso jure* тако да трају укупно девет година. Остале судије окончаће своје мандате, који ће *inso jure* бити продужени за две године.

Члан 22

Генерални секретар Савета Европе обавештава државе чланице Савета Европе о:

а) сваком потпису;

б) депоновању сваког инструмента ратификације, прихватања или одобрења;

ц) датуму ступања на снагу овог Протокола у складу са одредбом члана 19; и

д) сваком другом акту, обавештењу или комуникацији који се односе на овај Протокол.

